

ИНОВАТИВНА ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ЗЕМЕДЕЛИЕ „ТОДОР РАЧИНСКИ”

гр. Генерал Тошево-9500, обл. Добрич, ул. „Опълченска” №46,

e-mail: pgz_gt@abv.bg

УТВЪРДИЛ:
ДИРЕКТОР:

/КРИСТИЯНА ИВАНОВА/

**ПРОГРАМА
ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТОРМОЗА В
УЧИЛИЩЕ**

Насилието в училище е явление със сериозни размери и оставя дълготрайни последици върху психическото здраве и поведението както на децата, които търпят насилие, така и на онези, които го извършват. Разработването на училищна програма по проблемите на тормоза е процес, чието реализиране може да се търси в посока на:

- повишаване чувствителността към проявите на насилие и тормоз;
- обучения на учителите за причините и ефектите от насилието и тормоза;
- засилване на присъствието на възрастни на местата, където най-често се извършва тормоз;
- стимулиране на учениците да търсят помощ, когато са тормозени;
- предварително установен план за действие в случай на насилие.

1. Цели.

Основна цел на програмата е да допринесе за предотвратяване на тормоза между децата и създаване на безопасна и подкрепяща училищна среда. Във фокуса е насилието между деца, като дейностите са насочени към превенция не толкова на отделни и изолирани прояви на агресия, а към предотвратяване и справяне с една специфична форма на насилие, каквито са целенасочените, систематични и повтарящи се действия на тормоз над деца, намиращи се в по-слаба и уязвима позиция. Подобни прояви на насилие, както показват изследванията в много страни, са особено деструктивни за детската психика и здраве и могат да доведат до сериозни проблеми на по-късен етап от живот на детето.

Непосредствени цели:

- повишаване на чувствителността, ангажираността и капацитета на цялата училищна общност за превенция и справяне с тормоза между връстници;
  - създаване на защитна мрежа, която включва общо-училищна политика и механизми за предотвратяване, докладване и оказване на адекватна намеса в случаи на тормоз, както и на по-дългосрочна стратегия за превенция на насилието;
  - подобряване на отношенията между учениците и техните умения за общуване;
  - приемане и осъзнаване на проблема с насилието и тормоза в училище;
- Създаване и утвърждаване на ясна ценностна система в училище, която не допуска прояви на насилие и тормоз;
- договаряне на единна система за намеса и превенция срещу тормоза;
  - включване на всички ученици в изграждането на подобна система;
  - мобилизиране на местните ресурси за справяне с тормоза и създаване на подкрепяща среда около училището;
  - изграждане на обща училищна политика срещу насилието.

2. Програмата обхваща цялата училищна общност, като нейният успех зависи от това до каква степен училището ще успее да мобилизира и обедини своите ресурси и усилия, за да осъществи т. нар. „отговор на цялото училище” срещу насилието.

Програмата се опира на направени проучвания за позитивно дисциплиниране.

Училищната политика, ориентирана към позитивно дисциплиниране, включва всички членове на училищната общност. В съдържателен аспект тя утвърждава конструктивното поведение; създава условия за превенция на различните форми на насилие; подsigурява на децата подходящи дейности за подкрепа; изгражда цели и дух, насочени към ефективно учене в интелектуалната, социалната и емоционалната сфера.

Училищната програма за противодействие на тормоза се основава на ясно формулирани и приети от цялата общност ценности, принципи и правила, с точни отговорности на различните групи – ръководство, учители, ученици, родители.

3. Основни принципи.

- спазване на най-добрите интереси на детето;
- активно включване и участие на цялата училищна общност – родители, педагогически персонал и деца, във всички етапи на планиране и реализиране на проекта;
- недискриминация;
- отхвърляне на всички форми на насилие, като форма на поведение и общуване.

4. Кратко описание на програмата.

При реализиране на дейностите в училище се използват т нар. „подход, насочен към цялото училище”, при който цялото училище – деца, педагогически и друг персонал, училищно ръководство, родители активно изпълняват мерки за превенция и справяне с проявите на тормоз. При този подход се изисква висока степен на участие и ангажираност от целия педагогически персонал на училището, който чрез координирани, системни и последователни усилия работи за спиране на насилието и изграждане у децата на трайни ценности и личностни нагласи срещу насилието и тормоза. Постигането на поставените цели е възможно при последователното изпълнение на следните стъпки:

Първа стъпка: ОСЪЗНАВАНЕ НА ПРОБЛЕМА С ТОРМОЗА

Втора стъпка: ДЕФИНИРАНЕ НА ЕЛЕМЕНТИТЕ НА ЗАЩИТНАТА СИСТЕМА:

- ❖ дейности на ниво клас;
- ❖ дейности на ниво училище;
- ❖ дейности с родителите.

Трета стъпка: ИЗГРАЖДАНЕ НА ЗАЩИТНАТА МРЕЖА

Четвърта стъпка: СЪТРУДНИЧЕСТВО С ОБЩНОСТТА

Пета стъпка: УЧЕНИЦИТЕ ПОЛУЧАВАТ ЕФЕКТИВНА ПОМОЩ ОТ ВЪЗРАСТНИТЕ

Шеста стъпка: УЧИЛИЩЕТО РЕАГИРА И ДЕЙСТВА СПОРЕД ПРИЕТИТЕ ПРАВИЛА

Седма стъпка: ИЗГРАЖДАНЕ НА ОБЩОУЧИЛИЩНА ПОЛИТИКА СРЕЩУ НАСИЛИЕТО И ТОРМОЗА.

5. ЗАДАЧИ:

А. Ангажиране на училището и създаване на необходимата организационна структура за изпълнение на програмата.

Тази задача да се постигне чрез следните дейности:

- сформирание на училищен координационен екип;
- разработване на план за работа с конкретни дейности и отговорности, и др.

Б. Повишаване на ангажираността, чувствителността и капацитета на училищната общност да развива училищна политика за превенция на насилието.

За постигането на тази задача се предвиждат следните дейности:

- изследване на тормоза сред децата използване на резултатите за повишаване на разбирането на този проблем в училище;
- обучение на педагогическия персонал за справяне с прояви на агресия, както и за разработване на училищна политика за превенция на насилието;
- запознаване на родителите с проблемите, свързани с насилието между децата, и др.

В. Изграждане на защитна мрежа за превенция на насилието в училище. Тази задача се планира да се постигне чрез разработване и приемане на ценности, правила на поведение и последствия във всеки клас, изготвяне и приемане на цялостна училищна политика за превенция на насилието и тормоза в училище, въвеждане и популяризиране на механизми за съобщаване на случаи на насилие, създаване на подкрепяща мрежа около училището за превенция на тормоза между връстници, привличане на родителите за по-широко участие в проекта и др.

Г. Формиране у децата на умения и нагласи, недопускащи насилие в общуването и поведението.

За постигане на тази задача се предвижда специализирана работа с децата в часовете на класа, беседи, презентации, извънучилищни мероприятия, клубна дейност, включване на темата за насилието в редовните учебни дисциплини и др.

Д. В началото и в края на учебната година да се направи оценка на проблема с насилието и се обсъдят резултати, мерки, последващи дейности.

Конкретните дейности по програмата да се обсъдят на педагогически съвет, дейностите по класове да влязат в плана на класните ръководители и се осъществяват в пряка връзка с родителските активи.

Училищният координационен съвет да предложи ясни граници, правила и процедури по посочените в програмата направления и регулярно да подпомага класните ръководители в реализиране на превантивната работа по класове. Да се работи в тясно сътрудничество с родителските активи, ученическият съвет, други извънучилищни подкрепящи организации. В началото и в края на учебната година да се отчетат проблемите по реализиране на програмата, както и да се анализират добрите практики и постигнатите положителни резултати.

Настоящата програма е изработена на основание чл. 25, ал. 4 от Закона за администрацията, във връзка с чл. 41 от Устройствения правилник на МОН и с координационния механизъм, приет на 15.03.2010 г. въз основа на заповед на министъра от 18.05.2012 г. за въвеждане на механизъм за противодействие на училищния тормоз.